

jako jejich zmocněnec. Práva a závazky z právního jednání vzešly pro žalovaného pouze v příčině jeho vlastního podílu, ohledně ostatních podílů vzešly však z jeho jednání práva a závazky mezi žalobcem a spoluvlastníky jako zmocniteli na straně druhé (§ 1017 obč. zák.). Důsledkem toho jsou pasivně legitimováni k této žalobě, domáhající se dodržení smlouvy tržové ohledně celého pozemku, všichni jeho spoluvlastníci, nikoli pouze žalovaný, poněvadž se nejedná o prodej pouze jediného, jemu patřícího podílu. **O d v o l a c í** s o u d rozsudek potvrdil. **D ů v o d y:** Žalobce věděl hned při samé koupi, že vlastníkem pozemku není jen žalovaný, nýbrž že jest celá řada vlastníků, jak je ostatně sám později správně ve svém návrhu tržové smlouvy uvedl, a není proto správné tvrzení odvolání, že žalobce byl, kupuje pozemek, přesvědčen, že vlastníkem je pouze žalovaný. Žalovaný přijal 3.000 K jako zmocněnec všech spolumajitelů, o čemž žalobce věděl. Jednati mohl žalovaný jako zmocněnec všech se žalobcem o koupi, byla-li však takovým způsobem skutečně koupě uzavřena, a nedodrželi-li prodávající majitelé pozemku kupní smlouvy, nemůže žalobce požadovati splnění na jediném zmocněnci, byť byl zároveň spoluvlastníkem, nýbrž musel by se domáhati splnění na všech jako spoluvlastnících celku, na kterém jedině žalobci záleží.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Byť i slušelo uznati, že dle §u 1061 obč. zák. jest povinen prodávající, i když není vlastníkem prodané věci, tuto kupujícímu vydati a zajistě i to všecko učiniti, čeho se po žalovaném domáhá žalobní návrh, přece jenom nesmí býti přehlíženo, že žalovaný prodával ve vlastním jméně pouze svou desetinu pozemku, že nebyl prodávajícím ohledně ostatních devíti desetin, že ve příčině nich vystupoval pouze jako zmocněnec ostatních spoluvlastníků, jenž svým právním jednáním nezavazoval sebe, nýbrž dle §u 1017 obč. zák. své zmocnitelé. Byli proto ohledně ostatních devíti desetin pouze tito prodávajícími. Pokud žalobce opírá svůj nárok o § 1061 obč. zák., týká se tento pouze žalovanému náležející jedné desetiny. Arci dovozuje dovolatel, že mělo býti alespoň ohledně této a v příčině žalovaného žalobě vyhověno. Zcela neprávem. Nebylo by to dle §u 405 c. ř. s. méně než bylo žalováno, nýbrž bylo by to něco jiného, jelikož žalobní návrh týká se sporného pozemku jako celku a nikoli jeho podílu, do nichž je celek podle knihovního stavu do vlastnictví spoluvlastníku rozložen a nejde také o ideální, nýbrž hmotné nabytí celku. To všechno odvolací soud v napadeném rozsudku správně postřehl a posoudil, jeho právní názor vyhovuje věci i zákonu.

Čís. 2353.

Jde na vrub vydatele, byly-li šeky padělány osobou, u něho zaměstnanou, již svou nedbalostí umožnil přístup k šekům.

(Rozh. ze dne 6. března 1923, Rv I 248/23.)

Směnečný platební příkaz proti Eugenu F-ovi, jeho manželce Franci F-ové a protokolované firmě Eugen F. byl ponechán s o u d y v š e c h t ř í s t o l i c v platnosti, N e j v y š š í m s o u d e m z těchto

d ů v o d ů:

Žalovaní napadají rozsudek odvolacího soudu jen pro nesprávně posouzení právní (§ 503 čís. 4 c. ř. s.) i dlužno proto při vyřizování dovolání vycházeti ze skutkových zjištění, obsažených v rozsudcích nižších soudů. Prvý soud zjistil, že žalovaný Eugen F. — který jest majitelem protokolované firmy Eugen F. — byl se žalující bankou v obchodním spojení; že mu expositura žalující banky na Král. Vinohradech poskytla úvěr do 50.000 Kč proti tomu, že podepsal se svou spolužalovanou manželkou Franci F-ovou zažalovanou směnku; že mu žalující banka, pokud se týče vinohradská expositura vyplácela hotovosti na šeky, jím podepsané a presentované; že o k a ž d é výplatě na šek, když byl po presentaci bankou co do podpisu zkoumán, expositura žalující banky vyrozuměla v ž d y p í s e m n ě žalovaného; že žalovaný dostával pololetně výpisy z běžného účtu a nečinil proti nim námitek; že kontoiristka žalovaného Božena Z-ová vybrala na padělaných osm šeků 31.500 Kč pro žalovaného Eugena F-a a je zpronevěřila; a že žalovaný, ač dle záznamu na šekové knížce jen majitel šeku může býti považován za oprávněného příjemce peněz a banka není zavázána, by zkoumala podpisy na šeku co do správnosti, a proto každému majiteli šekové knížky se doporučuje, by ji ve svém vlastním zájmu co nejlépe uschoval, umožnil Boženě Z-ové přístup k šekům a vybrání peněz na zfalšované šeky. Odvolací soud převzal tato skutková zjištění a vzal dále za prokázáno, že žalovaný Eugen F. zaručil se bance za případné zneužití šekových formulářů se závazkem, nahraditi bance škodu nebo ztrátu, která by jí vznikla, kdyby jich použil někdo nepovolaný. Těchto skutkových zjištění žalovaní nedbají. Odvolávající se na skutečnosti, vyplývající prý z trestních spisů, které však ve směnečném sporu nebyly na přetřes vzaty aniž zjištěny, popírají, že umožnili Boženě Z-ové přístup k šekům a vybrání peněz u banky; že podpisy byly v bance zkoumány; a že oni byli vyrozuměni o každé výplatě. Jest patrné, že takto neprovádějí uplatňovaného důvodu dovolacího, nýbrž odpírají skutkovému podkladu odvolacího rozsudku. Je-li však zjištěno, že šeky byly zfalšovány osobou, zaměstnanou u žalovaného Eugena F-a, které byl umožněn přístup k šekům a tím i umožněno zfalšování šeku, nese škodu z toho vzniklou, nehledíc ke zmíněnému zaručení, jež by se po případě přičilo poslední větě odstavce čís. 4 Šu 20 zákona ze dne 3. dubna 1906 čís. 84 ř. zák., dle téhož Šu 20 čís. 4 žalovaný Eugen F. jako udaný vydatel p r o t o, že mu lze přičísti vinu při uschování šekových formulářů, tedy vinu v příčině zfalšování, — a nestihá škodu banku, zvláště když jest zjištěno, že její zřizenci zkoumali podpisy na šecích a vyrozumívali žalovaného písemně o výplatách. Nejde-li však škoda na vrub banky, trvá její požadavek, zjištěný obchodními knihami, který zažalovanou smenkou měl býti kryt, a jest neodůvodněna námitka, že dluh u banky jest zapraven po případě přeplacen. Za tento dluh, krytý zažalovanou smenkou, ručí však spolu s Eugenem F-em ne jen firma Eugen F., jejíž majitelem jest právě Eugen F., která jest tedy pouze jménem, pod kterým

tento provozuje obchody, nýbrž z e s k r i p t u r n í h o a k t u též jeho manželka Franci F-ová jako s p o l u p ř i j a t e l k a směnky rukou společnou a nedílnou, pročež není oprávněna námitka, že, i kdyby škoda ze zfalšování šeku stihala Eugena F-a, ručil by směnečně pouze on.

Čís. 2354.

Nelze se domáhati splnění směnečného závazku, jemuž sloužilo za základ právní jednání nicotné.

(Rozh. ze dne 6. března 1923, Rv I 253 23.)

Na podzim roku 1918 zavázal se žalobce žalovanému, že dodá mu obilí, a zakoupil proto u různých rolníků 21 q pšenice asi za 14.000 K, dodal je žalovanému, tento se zavázal, že dodá za ně žalobci cihly za 14.700 K, dne 10. května 1920 bylo pak mezi stranami ujednáno, že žalovaný zaplatí do určité doby jako kupní cenu za pšenici 14.700 Kč, a žalovaný vystavil žalobci směnku, o níž jde. Směnečný platební příkaz byl o b ě m a n í ž š í m i s o u d y zachován v platnosti. N e j v y š š í s o u d směnečný platební příkaz zrušil.

D ů v o d y:

Zjištěné skutečnosti vylučují žalobní nárok. Právní jednání bylo neplatné, nicotné, mezi stranami nedošlo a dojít nemohlo k platné a závazné smlouvě, a neplatnost tato přenesla se i na směnečný závazek žalovaného, pokud je uplatňován proti němu žalobcem jako druhou smluvní stranou (čl. 82 směn. ř.). Prodej obilí byl tehdy jako každá jiná dispozice zakázán nařízením ze dne 17. července 1918, čís. 16 ř. zák. a nemohl se proto platně státi. Dle zjištění není pochybnosti o tom, že šlo o obilí tuzemské a ne cizozemské, a není třeba řízení v tomto směru doplniti. Neplatno je jednání to i proto, že žalobce, povoláním řezník a hostinský, koupil obilí od výrobců a prodal je dále se ziskem asi 700 K. Tím dopustil se nedovolených pletich podle nařízení ze dne 24. března 1917, čís. 131 ř. zák., podmiňujících neplatnost jednání, k níž bylo by přihlédnouti i z moci úřední. Není proto třeba uvažovati dále i o tom, zda požadovaná kupní cena je přiměřená. Odvolací soud mylně poukazuje na ochranu zásady věrnosti a víry, ježto jde o jednání, přičící se právu, tehdy platnému. Nicotnost právního jednání není napravena tím, že jednání žalovaného odporuje všeobecným názorům o důvěře v dané slovo. Žalobce, prodávaje žalovanému na úvěr obilí, měl si při nejmenším býti vědom toho, že pro žalovaného nevzniká tím žalovatelný závazek, a musí proto nésti následky svého jednání.

Čís. 2355.

Rozlukový zákon ze dne 22. května 1919, čís. 320 sb. z. a n.

Pojem zlomyslného opuštění.

V návrhu opuštěného manžela, by vyzván byl druhý manžel k návratu do manželského společenství, nutno uvést i a osvědčiti okolnosti, opodstatňující závěr, že jde o opuštění zlomyslné.

(Rozh. ze dne 6. března 1923, R II 40 23.)